

**ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА
РЕГИОНАЛЕН
ИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ
ГАБРОВО**

2017 година

През изминалата 2017 г. основните задачи пред РИМ-Габрово са издирване, изучаване, опазване и представяне на културни ценности и образци с познавателна, образователна и естетическа цел.

Приключени бяха следните дейности от музея:

1. Газификация на сградата на музея и енергийно обследване.
2. Във връзка с подготовка на интегриран проект за развитие на туристическата и културна инфраструктура на Габрово по отношение на крепостта Градище, през м. август бяха осъществени археологически проучвания и научно обследване на терена, първите от четвърт век на обекта, финансирани от Община Габрово
3. През 2017 г. бяха проведени мащабни консервационни дейности в музейен обект Дечкова къща, които засегнаха както недвижимата културна ценност, така и движимите културни ценности в нея.
4. Проект „Каталог на постоянна експозиция „Градски бит от края на XIX до 40-те години на XX век“ в Дечкова къща – Габрово, съвместно МК – РИМ-Габрово
5. Издадено беше двутомното издание д-р Петър Цончев: “Из стопанското минало на Габрово” т. I, 1929 г. и „Из общественото и културно минало на Габрово” т. 2, 1939 г.

Приоритетно направление: Събирателска дейност.

През 2017 г. в специализираните отдели на музея са събрани общо 340 вещи и културни ценности, като 205 бр. са идентифицирани за основен фонд и 135 вещи за спомагателен фонд на музея.

При нанасяне на отчетни обозначения в отдел „Нова история“ - Габровска община са заведени под един инв. № 200, 280, 400 различни документа - общо 10 000 фондови единици.

Музеят притежава общо 102 305 бр. културни ценности и вещи, от тях основен фонд 92 768 бр., обменен фонд 25 бр., научно-спомагателен фонд 9 512 бр.

Приоритетно направление „Фондова дейност“

През годината съобразно изискване на Министерство на културата и ЗКН са поставени нови отчетни обозначения върху движими културни ценности от основния фонд на музея - „Етнография“, „История на българските земи XV-XIX в.“, „Нова и Най-нова история“ - общо 80% от к.ц. са с новите отчетни обозначения.

Извършени са инвентаризации по: репрезентативния метод на отделите: „Археология“, „Етнография“, „История на българските земи XV-XIX век“ и „Нова история“; инвентаризация на движимите културни ценности от благородни метали и скъпоценни камъни или украсени с тях - отдели „Археология“ и „Етнография“.

Измервана е постоянно влажността във фондохранилищата и по етажите на музея и е записвана в дневник, съобразно ЗКН.

През годината са свикани 11 комисии за идентификации и регистрация на културни ценности – 3 вътрешни за нуждите на музея, като са изготвени 344 бр. експертни решения за културни ценности с идентифицирани 250 бр. културни ценности, а останалите 94 бр. събрани вещи не са определени за културни ценности.

Свикани са 8 комисии за идентификация и регистрация на вещи на граждани и институции и идентифицирани общо 10 бр. вещи, за които са написани експертни заключения.

Във връзка със създаването на фондови отдел и съобразно изискванията на Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове приключи издаването на основния, спомагателния и обменен фонд на отделите: „Етнография“, „История на българските земи XV-XIX в.“ и „Нова

История". Извършена е и задължителната инвентаризация, съобразно цитираната наредба, на предметите от благородни метали във фондовете на музея – общо 1263 бр. културни ценности.

Фондовата комисия се е събирала 5 пъти.

Във връзка с Наредба № Н-6 от 11.12.2009 г. за формиране и управление на музейните фондове от м. ноември започна отписване на к.ц., предадени на други музеи и трайни липси за периода 1960 г. - 2015 г.

Свикана е и постоянно действащата Експертно-оценителна комисия в РИМ-Габрово, като са откупени културни ценности за нуждите на музея от Вела Лазарова, Христо Цонев и Анета Цанкова на обща стойност 1950 лв.

Движение на фонда

Извадени са от фондовете на музея за експониране в експозиции, за нанасяне на отчетни обозначения, обслужване на граждани и за реставрационно-консервационни дейности - 46920 бр. културни ценности.

Във връзка с опазването на културните ценности два пъти е извършено пръскане с разтвори срещу молци – пролет и есен. Извършено е основна профилактика на тъканите от фондовете на музея.

През годината продължава сътрудничеството със специализираните отдели на РПУ-Габрово по оценяване и идентифициране на незаконно придобити вещи, респективно културни ценности. В тази връзка са изготвени 20 бр. специализирани справки за МВР и Прокуратурата в страната.

През годината са написани 453 фиша на културни ценности за картотеките на музея.

Обработен е Учрежденския архив на музея за периода до 2016 г. – обработени са 35 архивни единици.

Продължена е обработката на Научния архив на музея, като са съставени и вписани 326 нови а. е., съобразно изискванията на Наредба № Н-3 от 26. 01. 2012 г. за създаването, съдържанието, поддържането, съхраняването и използването на Националния документален архив на Националния институт за недвижимо културно наследство и научния архив на музеите. През 2017 г. от служители на РИМ-Габрово са ползвани от НА 122 а. е.

Изготвени са 268 справки на граждани, но поради липса на специалист по недвижимо културно наследство музеят не може да получава средства и да участва в проекти по недвижимо културно наследство.

Приоритетно направление „Научноизследователска дейност“

Във връзка с подготовка на интегриран проект за развитие на туристическата и културна инфраструктура на Габрово по отношение на крепостта Градище, през м. август бяха осъществени археологически проучвания и научно обследване на терена, първите от четвърт век на обекта, финансирани от Община Габрово.

Основно при научноизследователската дейност е изготвянето на научни паспорти на културните ценности, съхранени във фондовете на РИМ. През годината за изготвени общо 1001 научни паспорта. Така се постига предпазване на оригиналите от физическо похабяване, възможност за по-лесно използване, бързо търсене и изготвяне на справки и научни публикации чрез съвременни методи.

Организирана е традиционната четвърта национална научна конференция, съвместно с ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, на тема „Старопланинският регион – минало, настояще, перспективи. Развитие на културния туризъм“, с участието на специалисти от Полша и на 33 специалисти от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, ИИИ-БАН, музеи и архиви.

Издаден е том четвърти на Годишника на РИМ-Габрово с 34 научни статии и доклади на 37 автора. В него е отчетена музейна дейност на РИМ-Габрово през

2017 г.

Изготвени са 5 тематико-експозиционни плана за представяне на временни експозиции в залите на РИМ през годината, работено е по ТЕП за общоисторическа експозиция от създадения екип.

Четирима специалисти от РИМ-Габрово работят по дисертации по теми от областта на археологията, нова и най-нова история.

Изготвени и публикувани 41 бр. научно-популярни статии.

Приоритетно направление „Ателие за реставрация и консервация“

През 2017 г. бяха проведени мащабни консервационни дейности в музейен обект Дечкова къща, които засегнаха както недвижимата културна ценност, така и движимите културни ценности в нея.

Дейностите по консервация и реставрация на движимите културни ценности са неделима и важна част от цялостната дейност по опазването на културното наследство. Област Габрово беше една от малкото в страната, в която не съществуваше специализиран орган за осъществяването на подобни дейности, нуждата от които беше много голяма. В резултат на целенасочената политика на ръководството на музея, подпомогната от Министерството на културата, Регионален исторически музей – Габрово създаде, по примера на редица други регионални музеи, ателие за консервация и реставрация, което функционира от м. март 2015 г. Голямото предизвикателство пред всички сродни институции – комплектуването с компетентни специалисти – се преодолява чрез реставраторът Нина Турлакова, специалист, вписан в регистъра на лицата, които имат право да извършват дейности по консервация и реставрация към Министерството на културата, която е експерт по работа със стъкло, метал, дърво и керамика. Тя

обучава помощник-реставратора Ивилина Методиева-Цанева, за да поеме нуждите на музея и района. За целта са оборудвани две помещения, в които се извършват специфичните процеси на работа.

Специалистите от ателието отговарят за комплексната консервация и реставрация на експонатите за изложби, осъществяват планова работа по консервация и реставрация на културни ценности от музейните фондове

През 2017 г. в ателието са обработени 392 бр. културни ценности от различни материали – керамика, метал, стъкло, мрамор на РИМ-Габрово. Реставрирани са 183 бр. к.ц. на храм „Успение Богородично“.

Откриването на ателието за консервация и реставрация на културни ценности в РИМ-Габрово ще запълни част от голямата нужда от реставратори – специалисти в страната и ще улесни дейността на музейните институции в Габровска област.

Приоритетно направление „Работа с публиката“

Направлението беше приоритетно за РИМ през 2017 г., като главните усилия бяха насочени към работата с деца и ученици. Специалистите от отдела участваха в двудневния обучителен семинар „Образователни занятия в музея“, който се проведе на 20 и 21 ноември в Учебния музей към Регионален исторически музей – Варна и в Петата среща „С децата“, организирана от фондация „Америка за България“ в ЕМО „Етър“.

Бяха изготвени програми за работа с деца и ученици, съобразени с Държавните образователни изисквания и допълващи училищните програми, внасящи нови елементи и носещи отпечатъка на институцията.

- Програма за работа с ученици от 1-и до 4-ти клас и от 5-ти до 8-и клас
- Програма за работа с деца от предучилищна възраст.

И тази година продължиха дейността си тематични ателиета за приложна работа, свързани с историята на музея и града. През м. януари 2017 г. разработени програми от музейни специалисти бяха представени във всички училища и детски градини в града. По тяхна заявка се обособиха следните ателиета:

януари – ателие „Габровското влакче“, „Бистри водици“, „Със звън от наковалня“

февруари – ателие „Мартеници“, „Покровителят на лозята“, „С вкус на мед“, „Ако спечеля аз, печели цял народ“

март – „Високо горе в планината горд стои Символът на свободата“, „Ще вали, ще пече ли...“, „Първа пролет е дошла“

април – „Габровски шеги“, „Празник на цветята и яйцата“ и Конкурс „Шарен четвъртък“ - съвместно с Арх. Наместничество-Габрово: боядисване на яйца от ученици и деца от училища и детски градини в Габрово - общо участвали 260 деца и ученици

май – „Карнавал, карнавал...“, „Светите братя“

юни, юли – игра „Открий съкровището“ и лятна академия, организирана от Община Габрово с деца от първи до четвърти клас с темите „Тефтерче за записки“, „Шипка – гордост и слава“, „Бърза помощ“, „Габрово през Възраждането“, „Млад детектив“, „Красотатата на българската шевица“, „Хартиени кукли“, „Габрово в картини“, „Моята учебна програма“, „Млад археолог“, „Керамиката през вековете“, „Градище – полъхът на вековете“, „Габровска индустрия“, „Екокарта на България“. 332 деца от габровските училища изработваха кукли с традиционно облекло от 18-19 век, плетоха гайтан, изработваха еко-карта на България, тъкаха габровска черга на специално изработени станчета в залите на РИМ-Габрово.

В началото на учебната 2017-2018 г., съгласувано с инспектората по образование, се актуализира програма за месечните ателиета в музея.

Първата група от ателиета са свързани с началото на учебната година- ателиета за изработване моливник и тефтерче за записки. Втората група е посветена на родния край - модата на баба и дядо, Градище - полъхът на вековете, третата на занаятите и индустрията и четвъртата на националните и традиционните празници.

Уредниците и екскурзоводите от отдел „Работа с публика“ изнесоха дейността на ателиетата извън музея с посещения на детски градини и форуми за работа с деца. Разработиха и нова игра за деца и ученици до 4 клас: „Дечковото златно съкровище“ в Дечкова къща.

За работа с детски градини беше разработена програмата за работа с деца под формата на ателиета. Програмата стартира през март 2017 г. с посещения в ЦДГ „Младост“. На базата на изготвения програмен скелет с педагозите от детските градини е подготвена целогодишна програма с уроци и игри, провеждащи в продължение на 20 минути.

През годината специалисти на РИМ представиха музея и участваха в 34-та Международна туристическа борса ВАКАНЦИЯ/СПА ЕКСПО в София, на среща с АБТТА в Габрово.

През 2017 г. са експонирани 35 изложби, като 8 са в МОЛ „Габрово“, а останалите в залите на РИМ и четири гостуващи изложби: от НПМ „Шипка-Бузлуджа“ - „140 години Шипченската епопея – Шипченската епопея през погледа на участника в Българското опълчение Стефан Кисов“, „Посветен на Отечеството. 180 г. от рождението на Васил Левски“ на НБ „Св. св. „Кирил и Методий - София, „От златните им ръце“ - Колекция филигран от РИМ-Шумен и „Към всичко подхождай с любов“ - 110 г. от рождението на Ем. Станев на музей „Е. Станев“ - В. Търново

Продължи участието на РИМ-Габрово в националните изложби: „Вотиви“ в Института по етнология и фолклористика с Етнографски музей към БАН – София през м. януари-декември с участието на 15 музея от цялата страна и съвместната изложба между РИМ-Габрово, РИМ-Шумен, РИМ-Ловеч и ЕМО „Етър“: „Гривни звънкат под възглаве“ в периода януари - март, изложбата "Злато и бронз.

Метали, технологии и контакти в Източните Балкани през бронзовата епоха" в НАМ-София в периода октомври 2017 г. – януари 2018 г., както и изложбата „Сабите на воеводите“ с 17 музея от страната във В. Търново в периода септември-октомври.

Организирана е и съвместна изложба „Габрово и Севлиево в Първата световна война“ през м. септември, която гостува в Севлиево през м. октомври-ноември.

През годината са експонирани следните по-важни изложби в РИМ:

- „Габрово и Севлиево в Първата световна война“
- „Габровската индустрия в снимки и любопитни факти“
- „Измеренията на Свободата“, посветена на габровското участие в Освободителната война
- „Габрово сигурният тил на Шипка“ /посветена на 140 г. от Шипченската епопея/
- „Ръкописи и книжовна традиция“
- „Бал на отминалите времена

В МОЛ Габрово:

- „Васил Рашеев: търговецът - радетел за просвета“
- „История во кратце“ и ръкописът препис
- „Васил Левски и Габрово“
- „Д-р Петър Цончев историографът на Габрово“
- „Знаме на ловно-стрелческото дружество „Сърна“
- „Габровецът Игнат Гишин – основател на военноморска база Бургас“
- „Възрожденските печати - носители на традиции и изкуство“
- „Христо Конкилев- дарител и кмет“

Културна ценност на месеца: - Мини изложби в РИМ - 12 бр.

Голям интерес предизвикаха временните изложби в Дечкова къща:

- „Есенни багри“ съвместно с ДШ „Енкаустика“ и „Детски забавления“
- „Света Петка- духовната покровителка на Габрово“, съвместно с ДШ „Енкаустика“ и „Детски забавления“

Бяха проведени няколко много успешни събития под чердака на Дечковата къща, като концерт на габровския камерен оркестър на 10.09.2017 г. и Базар „Забравените традиции и вкусове“- селски МОЛ и Първото зимно хоро.

Осмият национален музикален празник „С песен на сърцето“ се състоя през м. юни, в него участваха 14 състава от цялата страна, с общо над 145 участници.

Специалисти от РИМ-Габрово изготвиха сценарии и участваха във възстановка по повод 140 години от Освобождението на Габрово.

През годината специалистите от музея имат 82 публикации в пресата, 501 публикации в интернет сайтове, 81 интервюта и радиопредавания, 15 телевизионни репортажа.

Музеят е посетен от 12 661 посетители, като част от тях са със свободен вход. Голяма част от посетителите в музея идват в безплатния ден на музея – понеделник, при откриване на изложби и други събития, които традиционно са безплатни. Най-голяма беше посещаемостта на националния празник Трети март и в Нощта на музеите през м. май, които също са безплатни. Голяма част от събитията на музея, които са с ученици и деца в предучилищна възраст, бяха безплатни. Музейна експозиция „Дечкова къща“ беше затворена, поради извършването на консервационни дейности, и работи само 4 месеца. Така получените резултати показват повишаване на туристопотока в музейна експозиция „Габрово и Габровци“. Изнесени са 175 бр. беседи.

В проведената традиционна Нощ в музея гостуваха групите за автентичен фолклор от Народно читалище „Христо Ботев – 1929 г.“ с. Донино и беше организиран четвърти поред „Празник на щирника“, на който бяха представени

щирници и ястия по стари, автентични рецепти от 18 и 19 в. от Габрово. Регионален исторически музей – Габрово се включи активно в Първия национален панаир на музейния сувенир, който се състоя юни 2017 г.

Музейна библиотека

През 2017 г. в специализираната библиотека при РИМ-Габрово са извършени следните дейности:

Инвентиране на новите постъпления.

Предстои създаването на електронен каталог на книгите със специализиран софтуер и въвеждането на читателски карти за външни посетители.

Общо новите постъпления през 2017 г. са 110 бр.

Отдел „Информационни технологии“

Осъществява се дигитализация на основния фонд на музея чрез фото и видеодейности и сканиране на документи и снимки - общо 9441 бр. Липсва необходимата техника – професионален фотоапарат, палатка и съответните аксесоари и фотопринтер. През годината са постигнати следните резултати – 4467 снимки на събития от културния календар на музея. Дигитализирани книги, статии за нуждите на РИМ – 2773 стр.

Актуализира се музейният уебсайт.

Поддържа се уебсайтът на проект „Съвременни подходи за проучване, представяне и достъп до книжовното културно-историческо наследство на област Габрово“ с партньор РБ „Априлов-Палаузов“ по Програма BG08 „Културно наследство и съвременни изкуства“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство с Договор № 24-10 M2-4 от 22.05.2015 г.

Изготвени са 42 бр. презентации по различни теми.

„Издателска дейност“

Издаден е том четвърти от Годишник на РИМ-Габрово с 34 научни статии и доклади с 37 автора. Създадена е редакционна колегия в състав проф. д-р Петко Петков, Красимира Чолакова, Росен Йосифов, Иван Христов.

Издаден е „Каталог на постоянна експозиция „Градски бит от края на XIX до 40-те години на XX век“ в Дечкова къща - Габрово съвместно МК – РИМ-Габрово

Издадено беше двутомното издание д-р Петър Цончев: “Из стопанското минало на Габрово” т. I, 1929 г. и „Из общественото и културно минало на Габрово“ т. II, 1939 г.

Обзаведен е и функционира рекламно-информационен щанд в РИМ-Габрово.

„Проекти, програми, партньорства“

Популяризиране на културния продукт на Габрово беше постигнато чрез издаването на каталог “Постоянна експозиция „Градски бит от края на XIX до 40-те години на XX век в Дечкова къща-Габрово“, целево финансиран от Министерство на културата и РИМ-Габрово, който е първият каталог на музейна експозиция в Габровска област.

Продължава сътрудничеството с Община Габрово, музей „Дом на хумора и сатирата“, Държавен архив - Габрово, Регионална библиотека „Априлов – Палаузов“, Национален музей на образованието, ЕМО „Етьър“, МАИР „Боженци“, Институт за исторически изследвания при БАН, Централен държавен архив, Дирекция „Държавен военноисторически архив“ - В. Търново, СУ „Климент Охридски“, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, НБУ, РИМ-В. Търново, РИМ-Ловеч, музеите в Трявна и Севлиево, училища и детски градини в Габрово, Младежки

съвет по наркотични вещества, Обществен дарителски фонд, габровските читалища и др.

„Професионална квалификация“

Персоналът на РИМ включва 21 човека, в т.ч. и директор. В периода 27-29 септември 2017 г. в Регионален исторически музей – Силистра се проведе среща семинар на тема „Добри практики“ Иновативни форми за опазването и представянето на културното наследство. Обучението бе организирано от Министерство на културата за служители от музеите в страната.

През специално обучение на тема „Специални колекции- ръкописи, старопечатни книги, редки и ценни издания“ са преминали 2 специалисти от музея.

През 2017 г. четирима служители на РИМ продължиха образованието си в магистърски степени в областта на историята и информационните технологии.

През 2017 г. четирима главни уредници и уредници в РИМ работят по докторски дисертации в областта на археологията, нова и най-нова история с габровска тематика.

„Материално-техническа база и сграден фонд“

Във връзка с развитие и подобряване на физическото състояние на културната инфраструктура на територията на общината и продължаване на процесите за модернизирание и обновяване на физическата среда на културните обекти и комплекси, в РИМ-Габрово през 2017 г. беше направена газификация на

музея. Във връзка с планираните ремонти на музейната сграда, беше извършено енергийно обследване на същата.

През 2017 г. бяха проведени мащабни консервационни дейности в музейен обект Дечкова къща, които продължиха осем месеца.

„Бюджет и финанси“

От 1 август 2012 г. РИМ-Габрово е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити. Източници на финансиране са трансфери от републиканския бюджет чрез първостепенния разпоредител по определен от Министерството на културата стандарт; собствени приходи; дарения; проекти и програми.

Приходи за 2017 г.:

От бюджета държавна дейност – 345 742 лв.

Собствени приходи – 8 281 лв.

Разходи:

Работни заплати по трудови правоотношения – 176 374 лв.

За персонал по нетрудови правоотношения – 14 662 лв.

Осигурителни вноски ДОО, ЗОВ и ДЗПО – 35 369 лв.

Текуща издръжка – 70 114 лв.

Данъци – 2 678 лв.

Капиталови разходи – 37 585 лв.

„Административна дейност“

Основният документ за дейността на музея е Правилникът за устройство и дейност на РИМ. С него са запознати всички музейни служители срещу подпис.

Всички административни актове, издадени от директора, са съгласувани на Дирекционен съвет. Общо през годината са свикани 3 дирекционни съвета. На Дирекционен съвет са атестирани музейните служители с атестационни карти, приети са План за действие при бедствия и аварии, Системата за определяне и управление на риска в РИМ-Габрово за 2017 г., Вътрешните правила за управление на риска .

По проблеми на музейните експозиции е свикван 2 пъти Музеен съвет, във връзка с обновяване на експозиция „Габрово и габровци“ и кандидатстване по проект.

Заключение:

Успешна година за РИМ-Габрово.

Газификация на сградата на музея и енергийно обследване.

Във връзка с подготовка на интегриран проект за развитие на туристическата и културна инфраструктура на Габрово по отношение на крепостта Градище, през м. август бяха осъществени археологически проучвания и научно обследване на терена, първите от четвърт век на обекта, финансирани от Община Габрово

През 2017 г. бяха проведени мащабни консервационни дейности в музеен обект Дечкова къща, които засегнаха както недвижимата културна ценност, така и движимите културни ценности в нея.

Издаден е том четвърти от Годишник на РИМ-Габрово с 34 научни статии и доклади с 37 автора.

Проект „Каталог на постоянна експозиция „Градски бит от края на XIX до 40-те години на XX век“ в Дечкова къща - Габрово съвместно МК – РИМ-Габрово.

Издадено беше двутомното издание д-р Петър Цончев: “Из стопанското минало на Габрово” т. I, 1929 г. и „Из общественото и културно минало на Габрово“ т. 2, 1939 г.

В разкрития рекламno-информационен щанд се продават рекламни материали, сувенири и научна литература.

Функционира Център за дигитализация на културното наследство.

КРАСИМИРА ЧОЛАКОВА

01. 02. 2018 г.

ДИРЕКТОР РИМ-ГАБРОВО